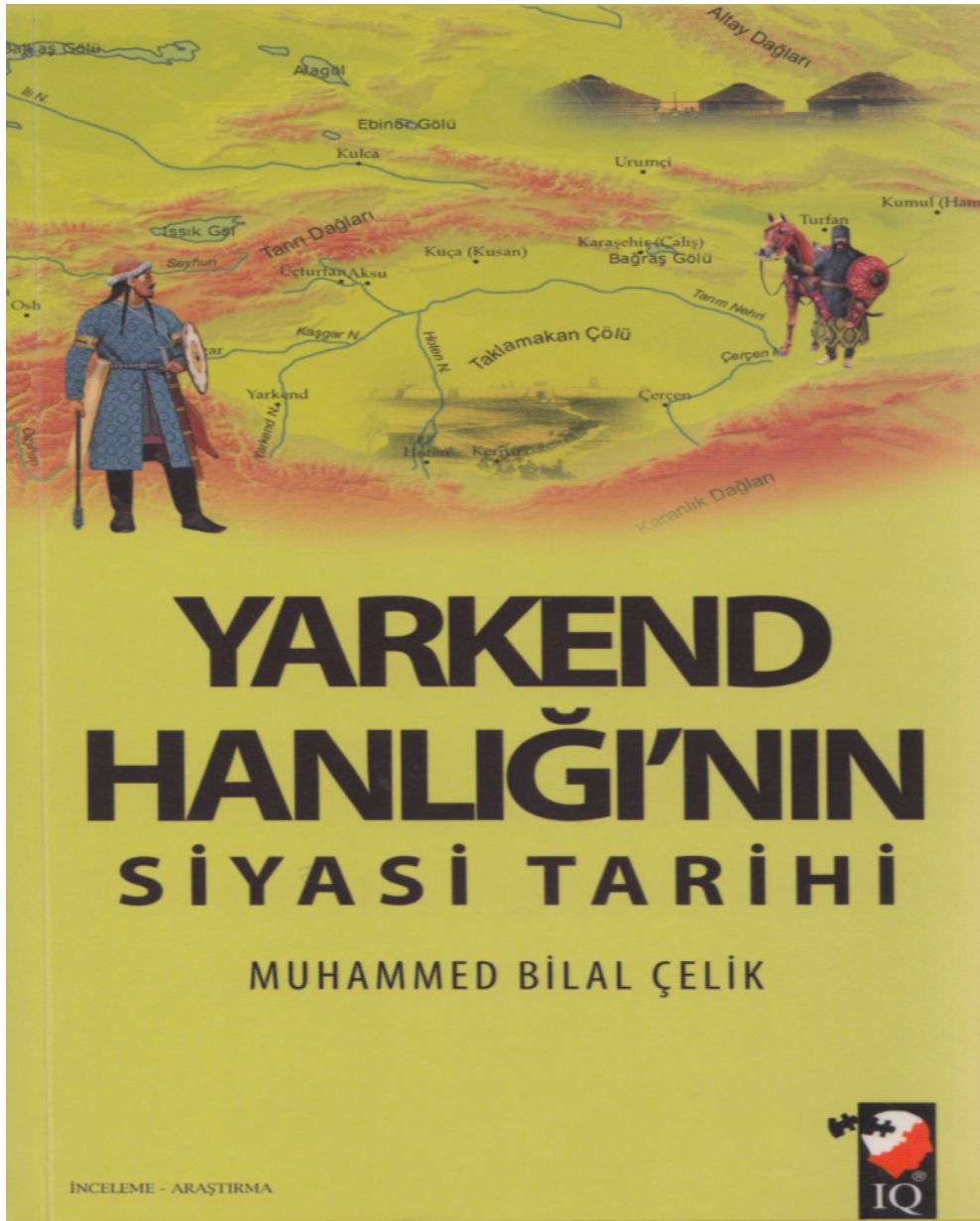

Uluslararası Uyghur Araştırmaları Dergisi, Sayı: 1/2 2013, Sayfa: 105-106.
Xelqara Uyghur Tetqiqati Jurnali, San: 1/2 2013, Shepbe: 105-106.
International Journal of Uyghur Studies, Volume: 1/2 2013, Page: 105-106.

Muhammed Bilal Çelik, *Yarkend Hanlığı'nın Siyasi Tarihi*, IQ Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul 2013, 264 s.

*Nese ERENO LU**

* Dr., E-posta: nese80_@hotmail.com.

Yarkend (Yeken) Hanlı ı Uygur kültür tarihinde çok önemli bir yeri olan hanlıklardan birisidir. Karahanlılardan sonra durgunluk sürecine girmi olan Uygur kültürü Yarkend Hanlı ı döneminde tekrar canlanmı tır. Edebiyat, özellikle müzik sanatı bu dönemde çok büyük bir geli me göstermi , Yarkend dönemin müzik e itim merkezi haline gelmi tir. Bugün dünyaca ünlü olan Uygur 12 Makamı i te o dönemde olu turulmu ve sistematize edilmi tir.

Sultan Abdure it Han, Kızırhan Yarkendi ve Amannisahan dönemin önemli aktörlerindendir. Dolayısıyla Uygur kültürünün geli mesi için elveri li zemin ve ortam hazırlayan bu hanlı ın siyasi tarihi üzerindeki ara tırmalar toplum-kültür-politika arasındaki diyalektik ili kilerin daha iyi anla ılmasında bize önemli örnekler sunacaktır. Muhammed Bilal Çelik tarafından hazırlanan "Yarkend Hanlı ının Siyasi Tarihi" adlı kitap bu bakımdan önemlidir.

Söz konusu kitap 4 bölümden olu maktadır. 1. Bölümde Yarkend Hanlı ının mekânsal arka planı, yani hanlı ın kuruldu u co rafya ve çevre özellikleri ele alınmı tır. Bu çerçevede Yarkend, Ka gar, Hoten, Aksu, Turfan, Kumul gibi önemli ehirlere ve bunların co rafi, tarihi ve siyasi konumları anlatılmı tır.

Yarkend Hanlı ının siyasi arka planının ele alındı ı 2. Bölüm'de ise Cengiz Han ve fetihler, Ça atay Hanlı ı ve Do u Ça atay Hanlı ının tarihi genel hatlarıyla anlatılmı tır.

Kitabın 3. Bölümü Yarkend Hanlı ının kurulu ve yükseli dönemlerinin açıklanmasına ayrılmı tır. Bu bölümde Yarkend Hanlı ının kurucusu Sultan Said Han ve haleflerinden Sultan Abdure it Han, Abdülkerim Han, Muhammed Han'ın saltanat dönemleri ele alınmı tır.

Kitabın 4. bölümünde Yarkend Hanlı ının gerileme ve yıkılı süreci ve bu süreçte rol oynayan ücaeddin Ahmed Han, Abdullatif Han, Sultan Ahmed Han, Yolbars Han, smail Han anlatılmı tır. Yazar Yarkend Hanlı ının kurulu u ve yıkılı ı sürecinde siyasi aktörlerin yanı sıra din adamlarının rolünü de dikkatle ele alıp incelemi tir.